

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opraviščno (administracija) in ekspedicijska na velikem trgu h. št. 9, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti (rejemani velja):

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrta leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrta leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu h. št. 9, v II. nadstropji.

Izjaha po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Vojaški novinci IV. razreda.

Z Dunaja 7. aprila.

Vojaško ministerstvo je zaukazalo, da se imajo na Kranjskem, Štajarskem, Koroškem, Solnograškem in Galicijskem k nabiranju vojaških novincev klicati tudi fantje IV. razreda. Ker se je pa pri sklepanju postave, ktera to dovoljuje, trdilo, da bode ta določba zadevala samo Galicijo, drugih dežel pa ne, ali le redko kdaj, stavili so nekteri poslanci omenjenih dežel v današnji seji državnega zbora do deželno-brambovskega ministra sledečo

interpelacijo:

„Dostavek (novela) k vojaški postavi z dne 2. oktobra 1882 D. Z. št. 153 določuje, da se sme IV. razred za nabiranje vojaških novincev le tedaj privzeti, ako po triletnem poprečnem številu primanjkujejo najmanj štirje odstotki potrebnega števila. Ta tri leta pa, katerih poprečni primanjkljaj je merodajen za pozvanje IV. razreda, se morajo že zaradi tega računati še le od tistega časa, ko je nova vojaška postava zadobila veljavo, ker je tudi v § 32 določeni pripomoček za pravilno ravnanje še le tedaj zadobil veljavo, ko se je vpeljala nova postava. Po tem paragrafu ima namreč vsak ud politične komisije, toraj tudi občinski zastopniki, pravico zahtevati, naj nova mešana komisija razsodi ali je kak novinec sposoben ali ne; brez te pravice pa ni lahko mogoče določiti, ali res primanjkujejo 4 odstotki potrebnega števila, da bi bilo treba k nabiranju klicati še IV. razred, toraj tudi ne more imeti tega nasledka, da bi se smel IV. razred res že zda klicati k nabiranju.

Ker se je pa že letos, toraj preden je bilo še mogoče poslužiti se v § 34 komisij-skim udom dovoljene pravice, v nekterih avstrijskih deželah k nabiranju vojaških novincev klical tudi IV. razred, podpisani vprašajo c. k. deželno-brambovskega ministra:

1. Koliko mož je poprečno primanjkovalo k potrebnemu številu po deželah, v katerih ko že letos nabiranju novincev klicali IV. razred?

2. S katero postavno določbo hoče c. k. vlada opravičiti to, da je k nabiranju vojaških novincev poklicala tudi IV. razred, še preden so pretekla tri leta, odkar je veljavo zadobila postava z dne 2. oktobra 1882, D. Z. št. 153?

Lienbacher, Klun, Fuchs, Neumayer, Pflügl, Zehetmayer, Obreza, Pfeifer, Polakhar, Vitezić, Greuter, Zallinger, Oelz, Bärenfeind, Ruf, Azarkievič, Döbelhammer.

Govor grofa Riharda Belcredija pri splošni debati o šolski noveli v gosposki zbornici

(Dalje.)

O avstrijski zgodovini se prvo leto ne uče drugega, nego da je Rudolf Habsburški izročil sinovoma Avstrijo in Štirsko in da je cesarica Marija Terezija imela več vojen. Sicer nič drugega.

V nadaljevanji „srednji vek in nova doba“ se sicer bolj ozirajo na Avstrijo, a le iz obče zgodovinskega stališča. Ako se v rimski zgodovini prav na široko opisuje vstaja bratov Grakov, kakti vstaja reveža zoper bogatina, kmeta zoper gospoda najdemo v nadaljevanji, vzporedno k temu —

kmečko vojsko l. 1525, ki se je tudi razširila na Štirsko; isto tako je tudi opisana kmečka vojska na Gorenjem Avstrijskem l. 1625. Tam najdemo zopet v zgodovinski knjigi posebno poglavje za ljudsko šolo o humanizmu in renaissance (v človekoljubnosti in probujevanju stare umetnosti). Zanimivo je, kako važna se jim zdi zgodovina starega veka, tedaj dobe, ki je najbolj oddaljena in otroka, ker mu je tu vse neznano in tuje, nikakor ne more zanimivati. V 13. in 14. letu se vsa zgodovina starega časa v vprašanjih ponavlja. Ta vprašanja se vsa nahajajo v poučni knjigi in res je čudno, o čem otroke izprašujejo. O vsem tem, kar sem povedal, otroke sprašujejo. Otrok mora odgovarjati: Kdo so bili Hyksos in Etruski? Ni učenjaka na svetu, da bi mogel na to odgovoriti. Pisatelj tudi sam na to ne odgovori. On pove otrokom, kaj so bili, prvi namreč pastirsko ljudstvo, a drugi kupčevalci, a kdo so bili, tega dan danes ne ve nihče. (Veselosť na desnici.)

Vpraša se: „Kako je Marij postal konsul?“ „Kaj je Periklej storil za Atene?“ Kake premembe je povzročilo doriško preselovanje na Grškem?“ To je vprašanje, ki se stavlja na vsenčelišči — in po tem prašajo v ljudski šoli! Tu so opisuje otrokom pojem zgodovine, bere se namreč tam: Zgodovina je zadržaj dogodiljajev, ki razlaga v kakem položaji da je, in kako se na dalje razvija človeštvo (Geschichte ist der Inbegriff von Thatsachen, welche den jeweiligen Zustand und die fortschreitende Entwicklung der Menschheit erklärt.)

Ali more otrok to razumeti? Da, tudi resnično ni. Ker zadržaj dogodiljajev ne raz-

Listek.

Iz spomeniške knjige poljskega učitelja

Spisał H. Sienkiewicz.

(Konec.)

V teku dveh ur bilo mu je čedalje bolj. Proti jutru, ko sem že četrto noč pri fantu prebedel, in me je kašelj vedno bolj dušil, podal sem se v vežo ter vlegel v naslonjač in zaspal. Zbudil me je glas gospé Marije. Mislil sem, da mene kliče, pa v nočni tihoti sem razločno začul: „Mihec! Mihec!“ Lasje so mi po konci stopili na glavi, ker razumel sem náglas, s katerim je klicala otroka, komaj pa da sem se dvignil, pribežala je sama v vežo in zakrivaje z roko svečo, rekla s tresočimi ustnicami:

„Mihec je — umrl!“

Hitim, kolikor mi sapa pusti k fantovi postelji. Položenje glave ob vajušnico, odprta usta in oči nepremično v eden smer obrnjene in otrpnelost vseh črt, ni puščala za seboj najmanjšega dvoma: Mihec je umrl.

Pokril sem ga z odejo, ki jo je bila mati, ne vedé, raz njega potegnila, zatisnil mu oči in potem dolgo, dolgo moral dramiti gospo Marijo. — Prvi dan praznikov premislil nam je v pripravah za pogreb, ki so bile strašne za-mé, ker ona ni hotela niti odstopiti od mrtveca in je neprestano omedlevala. Omedlela je, ko so prišli mero jemati za rakev, ko so ga začeli preoblačiti in končno, ko so mu napravili pare. Njen obup strinjal se je čedalje bolj z hladnostjo in malomarnostjo pogrebnega služabništva in hodila je sem in tje kakor v omotici. A Mihec je ležal med tem že na odru oblečen v novo obleko. Naposled smo ga položili v rakev, jo postavili na pare, a okrog njih dve vrsti sveč. Soba, v kateri je dete toliko latinskih besedij rasklanjevalo, spremenila se je kakor v kapelico, ker zakrite okna niso spuščale notri dnevne svetlobe, a žolti blesk sveč nadajal je stanem podobo cerkvice. In nikdar od tistega časa, ko je sprejel v šoli zadnje izvrstno, nisem videl Miheca jasnejšega v lice, kakor zdaj. Njegov nežni polu-

obraz, k stropu obrnen, se je lahko nasmihal, kakor da bi se bil zaljubil v ta večni mir smrti in čutil se srečnega. Polagoma so se začeli shajati fantje, njegovi tovariši, ki od tod v praznikih niso odšli. Otroče oči so z začudenjem zlele na to važnost svojega tovariša, na sveče, óder in rakev. Vsaj je bil še nedavno med njimi, omedljeval kakor oni pod butaro, preobloženo z nemškimi knjigami, dobival je slabe rede, graje in javna karanja, imel slab akcent, vsak od njih ga je zamogel za lase ali za uho potegniti, — a sedaj je ležal vzvišen nad nje, slavnostno ozaljšan, miren in pokojen, obsevan s svetlobo; vsi so se bližali k njemu s spoštovanjem in bojaznijo, — celó Ovícki, če tudi prvi, je le malo proti njemu značil. Dečki z laktami drug drugega drezaje, so si šepetali, da sedaj on že za ničesar več ne mara, da bi ga več ne pretreslo, ko bi celó gospod nadzornik prišel, ker bi se ga ne vstrašil, marveč se pokojno nasmihal — da on tam popolno svojevoljno more delati in govoriti, če tudi poljski — z malimi angelci s krilati.

Iaga ničesa. Kdor to hoče razlagati, mora globokeje spoznati, kako se vezeta vzrok in učinek, globokeje mora spoznati duševno vrednost unanjih prikazkov. Ko bi jaz otroku hotel razlagati, kaj je zgodovina, bi mu rekel: zgodovina pripoveduje to, kar se je zgodilo. To bi otrok razumel, a to ni vednostno, in vednost v našem učnem redu više cenijo od razumnosti.

A mi boste ugovarjali, te učne knjige niso prepisane, samo dopuščene so, rabijo jih samo na čveterorazrednih šolah in v viših razredih. No dobro! Ko vlada to dopušča, prevzame dolžnost, katere ne more prenašati. Lahko jim pride naprej, preskušati te bukve, ker jih neukazujejo vpeljati, marveč samo dopušajo. Ker le od tod prihaja, da govore o dogodadjih, ki se zgodovinsko niso resnična, ki dajo povod k mislim in razlaganju, kar otroku ni prav primerno.

Dalje gre pomisliti, ako se te bukve ne rabijo po šolah, kjer vendar učitelj lahko odvrta napačno razumevanje in je zato odgovoren, da stvar postane potem še gorša; ako se take bukve otrokom le samo v roke dajejo, ker potem so drugi, ki otrokom to razlagajo, kar je morda še veliko slabše mimo prvega. Zanimivo je res, kake svobode so dali ljudski šoli. Knjige pišejo učniki, učiteljska konferenca sodi o rabi teh bukev in stariši jih morajo kupiti. Okrajna oblast razsoja vendar-le na podlagi učiteljskega mnenja o rabi knjige. Pravijo, učeniku se mora prostost dati, da izbere učna sredstva po potrebi. A otroci so povsod otroci, in razmere, v katerih žive, so skoraj povsod enake, zakaj vendar šolska oblast ne določi, kar ima obsegati berilo, in potem ukaže, kar se ima izključljivo rabiti. Po mojih mislih bi se marsikaj napačnega odvrnilo. Ker je pa uže učiteljem toliko dovoljenega, odgovorite mi vendar na vprašanje, kako pa je z vzobraževanjem učiteljev?

S petnajstimi leti, tedaj izstopivši iz ljudske šole, stopi mladenec v učiteljsko vzobrazišče. Tu ga obdaja celi venec profesorjev. Šolska postava res govori le o dveh do štirih glavnih učiteljih; ako pa danes stopite v učiteljsko vzobrazišče, najdete tam sedem do osem profesorjev, ki imajo ta naslov. Ti prednašajo vednosti, ker statut za učiteljska vzobrazišča govori le o vednostnih predmetih — učencem pri petnajstih letih, ki nimajo druge pripravljavne šole, kakor ljudsko. Ali ljudska šola dovolj pripravlja za

Tako šepetaje bližali so se k vrsti luči in voščili: „večni mir Mihecu.“

Naslednji dan se je pokrila rakev z pokrovom, zabila z žebli in odpeljala na pokopališče, kjer so grude prsti s snegom pomešane v kratkem zakrile jo mojim očem — za zmiraj. Danes ko to pišem, preminilo je malo da ne, že leto časa, pa hranim te še v spominu in žal mi je za teboj, moj mali Mihec, ti cvetica, prerano uvenela. Imel si slab prigras, toda čednostno srce. Mogoče, da bi tvoje srce še bilo v slabotnem telesu ter še tvoj um se bistril med sošolci na radost preblage matere, naj bi te ptuja nemščina ne bila toliko mučila ter nakopovala slabe razrede! Ne vem kje si, in če me slišiš, vem samo to, da tvoj davni učitelj čedalje bolj pokašljuje, da mu je čedalje težje, samotnejše in da morda v kratkem odide od tod, kakor si ti odšel.

Poslovenil —kl—.

vedo ali ne pripravlja. Ako zadosti stori, tako ni več ljudska šola (pravo na desni) ako pa zadosti ne pripravlja, kaj če postati iz tacega učiteljskega pripravnika, ki mora poslušati brez priprave taka predavanja.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani 9. aprila.

Avstrijske dežele.

Izključen iz Dunajske univerze je predsednik Wagnerjevega komersa na Dunaj, France Viljem Dufert, tehnikar in izredni slušatelj modroslovja in Bahr, slušatelj prava; prvi ker ni ustavil nerednosti, drugi, ker je govoril razžaljivo za avstrijsko domoljubje. Dva sta dobila ukor z opombo, da jih bodo izključili pri prvi priliki.

Iz Budapešte. Debata je postavila zaradi srednjih šol in sicer o §. 4, ki govori v realnih šolah. Sprejme se §. 4 z nekaterimi premembami, da se namreč pri telovadbi gre ozirati na vojaške vaje, in da ima biti madjarski jezik zapovedan jezik tam, kjer ni poučni jezik. — Daljša debata se zopet uname pri §. 7. Ta paragraf govori v poučnem jeziku na verskih srednjih šolah. Sprejme se §. 7 s tem pristavkom, da imajo zrelostni izpiti s madjarskim jezikom biti še le z letom 1887. K §. 8, ki govori o učnem črtazu, se sprejme s pritrdjenjem ministra Trefort dostavek Zsiliński-ja, da ima učni črtaz v verskih šolah določiti dotična crkvena viša oblast, a ne naučni minister. Pri §. 9 nasvetuje Stefan Almasy pristavek, naj se izpusti določba, da ima v verskih šolah minister nauka pravico potrditi učenika za verouk. Sprejme se dodatek Pulsy-ja, da sme minister potrjenje odreči le iz moralnih in državnih ozirov. —

Vnanje države.

Iz Londona 6. aprila. Včeraj zasačene osebe, dr. Gallagher, James Vorman, Henry Wilson in Henry Dalton, pravo ime je bajte John O' Lonnor so bili danes pred policijo na spraševanju, in sicer prvi trije zaradi tega, ker so imeli razplosivne stvari v hudobne namene, poslednji pa kakor njih sodeleznik. Obravnava bode v četrtek.

Gosposka zbornica je privolila, da se sestavi odsek iz obeh zbornic, ki ima prevdariti, je li predor pod kanalom la Manche namenu primeren.

V Birminghamen so namreč najdlji tvornico razplosivnih stvari, ki je razpošiljala svoje blago v London. Policija je spremila Vorman, ki je to nesel v London, in pri ti priči najdlja še drugove, ki so prišli na kolodvor čakati Vorman (Normana). Angleška policija misli, da so to udje irskega zvršilnega odseka, ki je v zvezi z ameriškimi Irce (feniani).

Iz Carigrada. Cesarsko pismo 4. aprila odobruje priklopljenje avstro-turške-srbske železnice pri Vranji. Določiti je še, obrok kedaj se bodo dela za izpeljavo zvršile in kraj, kjer bode nova črta zapustila črto pri Mitrovici.

Iz Kahire. Lord Dufferin je odgovoril na prošnjo mnogo Evropejcev, ki stanujejo po raznih mestih v Egiptu, da ni upati, da bi vsa Angleška posadka za trdno ostala v Egiptu, a ostalo bode vendar le nekaj vojakov, ki bodo skrbeli za mir v teh krajih.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 5. aprila. (Cesar pa slovensk kmet.) Cesar so danes v avdijenci sprejeli raznotere ljudi. Med njimi imel je

srečo pokloniti se Njih Veličanstvu tudi kmečki posestnik St. iz Malevasi fare Dobrepolske, ki jim je izročil prošnjo za oproščenje svojega edinega sina od vojaščine. Dasiravno mož za silo nemški govori, so se cesar vendar ž njim pogovarjali slovenski in jim je v svojem domačem jeziku razložil svojo prošnjo. Mož tudi ni mogel prehvaliti velike priljudnosti in prijaznosti pri dvoru nastavljenih gospodov in je rekel, kako prijetno in veselo bi bilo, ko bi zgled svojega najvišjega gospoda in vladarja posnemali tudi manjši gospodje, ki včasih kmetu domače besede ne privoščijo, ga srpo in po strani gledajo ter mu svojo nevoljo razodevajo, akoravno jih je morda kaka druga reč spravila po koncu. Izrekel je tudi prav resnično in primerno sodbo o dunajskem prebivalstvu. Obiskal in ogledal je namreč tudi raznotere cerkve o zjutranjem času, ko na Kranjskem ljudje k sv. maši prihajajo. Na Dunaji pa, je rekel, je povsod veliko ljudi, kamor koli človek pride, samo v cerkvah jih je silno malo!

Z Dunaja, 5. aprila. Državni zbor je danes zopet pričel svoje delovanje; sošlo se je bilo pa tako malo poslancev, da je bil zbor komaj sklepčen. Zlasti jih je manjkalo na desnici še več, ko na levici, ki je imela pri današnji seji večino. K sreči se niso obravnavale važne reči, in razgovor je bil le glede poslanca Oborskega, o katerem pa poročam v posebnem dopisu. Predsednik dr. Smolka se je spominjal ranjkega Majlath, predsednika gospodske zbornice ogerške, pa umrlega poslanca Schreiberja, potem pa so se potrdile brez ugovora volitve sledečih gg. poslancev: grof Attems, Exner, Hirsch; Nakič, grof Potocki, Vielguth, Winterholler in Dostal. Konečno je bilo rešenih več peticij in seja ob dveh sklenjena. Prihodnja seja bo v soboto, pa dnevni red tudi ni posebno važen. Obravnavale se bodo večidel peticije, med katerimi tudi prošnje za posvečevanje nedelj, o katerih poroča dr. Tonkli. Izmed drugih reči omenjam samo začasno oproščenje brodarstva z domačimi parobrodi od prihodninskega in pridobitnega davka, o katerem bode poročal dr. Polklkar.

Važna seja pa bode v torek 10. t. m. Pričela se bode obravnava šolske postave. Desnica in levica ste za to sejo skupaj sklicale vse svoje poslance. Splošnja obravnava utegne trajati kake tri dni, posebna pa tudi nekoliko dni. Obe stranki ste že zdaj preračunile končni izid. Razloček glasov bo jako majhen, na obeh straneh pa so prepričani, da bode imela desnica večino kakih 6 glasov. Živo je toraj potrebno, da pri tej obravnavi ne izostane noben poslanec.

Seja 7. t. m. Poslancev je danes že več prišlo v zbornico, med njimi tudi novi poslanec Stanislavski dr. Bilinski, ki je storil obljubo. Tudi prof. Rittner, ki je lani zaradi bolehnosti celo leto počival, prišel je danes v sejo, vendar pa je bila tudi danes levica v večini. Minister Konrad je odgovoril na neko interpelacijo zastran protestantske bogoslovne fakultete, potem pa se je od gospodske zbornice sklenjena postava gledé pogodbe z Italijo o preskrbljevanji revežev izročila v pretres pravnemu odseku, nasvet poslanca Hevera gledé postave zoper vlačugarstvo pa kazensko-postavnemu odseku. Razun Hevera govorila sta o tej reči še Fürnkranz pa grof Harrach, ki je priporočal, naj se za vlačugarje odloči

kak otok, ki naj ga obdelujejo. — Dr. Poklukar poročal je potem o začasnem oproščenju brodarstva z doma izdelanimi parobrodi od prihodninskega in pridobitnega davka. Odsek nasvetuje, naj se nekteri parobrodi teh davkov oprosti za 10 let, parobrodi pa, ki so vsi iz domačega železa, za 15 let. Ti nasveti so bili soglasno in brez ugovora sprejeti. — Prišle so na vrsto razne peticije. Daljši razgovor se je pričel o peticiji, da naj se omeji poštna in telegrafična služba ob nedeljah in praznikih. Odsek je predlagal, da je ta peticija že rešena po nekem drugem sklepu državnega zbora. Poslanec Keil pa je nasvetoval, naj se izroči kupčijskemu ministerstvu. Pri ustmenem glasovanju bil je sprejet ta nasvet s 102 glasovi proti 87. Levičarji so bili toraj v večini; ko so se toraj slišali nekteri klici na desni, naj se seja sklene, stavljal je Herbst predlog, naj se seja nadaljuje. Tudi ta predlog je obveljal in sicer s 101 glasom proti 87. Peticije o posvečevanju nedelj so se z dnevnega reda odstavile, ker poročevalca še ni bilo na Dunaji, potem pa se je rešilo še več drugih peticij. Levica je porabila svojo začasno večino, da je zavrgla najprej peticijo českega mesta Hrudimskega za lastno kupčijsko in obrtnijsko zbornico. Za njo so prišle na vrsto mnoge prošnje českich občin za prevrnavo kupčijsko- in obrtnijsko-zborniških okrajev na Českem, zlasti okraja liberečkega in hebskega. Odsek je nasvetoval, jo izročiti vladi v temeljit prevdarek, levičarski poslanec Hallwich pa je predlagal prestopiti na dnevni red. Po nasvetu Herbstovem se je tudi o tem predlogu glasovalo ustmeno. Levičarji so poklicali na Dunaji bivajoče tovariše ter so imeli 106 glasov za Hallwichov predlog; desnica pa je ostala z 88 glasovi v manjšini. Predsednik je potem ob $\frac{1}{4}$ naznanil, da hoče sejo skleniti, prej pa se je prebrala in interpelacija Lienbacherjeva do deželno-rambovskega ministra (je na prvi strani v današnjem listu). Prihodnjo sejo je naznanil gosp. predsednik za torek in na dnevni red postavil pristojbinsko postavo o premembih nekterih prioritetnih železniških papirjev, pa šolsko postavo. Dr. Herbst pa je predlagal kot drugo točko dnevnega reda predlog o poprečni česko-moravski železnici. Večina je pritrdila Herbstovemu nasvetu, in šolska postava pride na vrsto kot tretja točka dnevnega reda. Menger je ugovarjal, da se šolska postava dene na dnevni red, češ, da bode z železnico dovolj opraviti, in ker so levičarji imeli večino, obveljal je tudi ta nasvet, in šolska postava v torek ne pride na vrsto. G. predsednik je na to ob $\frac{3}{4}$ uri sklenil sejo.

Z Dunaja, 6. aprila. (Schönerer pa Oborski.) „Wien. allg. Zeitung“ je te dni pisala, da je sodnija ustavila preiskavo zoper Schönenerja, češ, da ne najde nobenega kazni vrednega dejanja. Ta novica se pa ne potrdi; preiskava je marveč dovršena in pisma so se izročila državnemu pravdnstvu, da stavi svoje nasvete. Pravijo pa, da bode državno pravdnstvo zahtevalo novih preiskav.

Državni zbor je včeraj zopet obravnaval vprašanje, ali enega svojih udov izroči sodniji ali ne. Neki poljski državni pravdnik namreč zahteva, da bi smel pričeti preiskavo zoper poslanca Oborskega, ki je boje razžalil nekega poštarja. Odsek državnega zbora pa je razsodil, da državni pravdnik nima pravice od državnega zbora kaj tacega

zahtevati, ampak da smejo to tirjati samo sodnije. Poslanec Lienbacher je skušal sicer dokazati, da ima tudi državni pravdnik to pravico, pa levičarska poslanca Granič in Weeber, in poročevalec dr. Kussy so mu odločno oporekali, in ogromna večina na desni in na levi je sklenila, da zahtevi državnega pravdnika ne pritrdi in v preiskavo zoper poslanca Oborskega ne privoli. S tem sklepom je za vselej določeno načelo, da je za preiskavo zoper kakega državnega poslanca potreben sklep sodnije, in da ne zadostuje samo zatožba državnega poslanca.

Z Dunaja, 6. aprila. (Kar je iskal, je pa našel.) Deželna vlada Kranjska poslala je državnemu poslancu g. Jaquesu pismo, v katerem odločno oporeka zoper njegovo natolcevanje pri obravnavi državnega proračuna. Jaquesova predrznost še nekterim liberalnim listom tako zelo preseda, da z nekakim škodoželjnim veseljem objavljajo dotično v „Laib. Zeitung“ objavljeno pismo deželno-vladnega predsedništva. Ker to pismo kaj lepo pojasnuje ravnanje nemško-liberalnih pristašev Plenerjevega in Jaquesovega kopita, bi ne bilo odveč, ko bi tudi v „Slovenec“ objavili njegov prevod.

Z Dunaja, 6. aprila. (Zadeva Kaminskega) preseda že vsem krogom, zlasti pa liberalcem nemškim in nenemškim. Dr. Volski neče Kaminskega več zagovarjati, dr. Weiss pa barona Schwarza ne, čigar zastopništvo je prevzel odvetnik dr. Salomon. Morda se dr. Weiss boji, da bi se tudi on ne opekel pri tej reči, in bi vsled tega tudi njemu ne bilo treba odložiti državnega poslaništva, kakor dr. Volskemu. Sicer pa se bode odsek državnega zbora, ki preiskuje dotično zadevo, v ponedeljek zopet sošel k seji.

Z Dunaja, 6. aprila. (Deželni zbori) štajarski, dolnje-avstrijski in solnograški bodo letos zborovali že meseca junija. Tudi za deželni zbor kranjski bi bilo najprimernejše, da bi se sošel koncem junija in bi zboroval ob času, ko se bodo v Ljubljani vršile slovesnosti. Vlada ima toraj gledé na gori omenjene druge zборе najlepšo priliko, našemu deželnemu zboru mogoče storiti, da se snide že meseca junija in ne še le na jesen, ko poslanci z dežele zaradi trgovatve in raznih poljedelskih opravkov nimajo časa z doma ostajati. Ker pa meseca julija sedanjemu zboru poteče šestletna doba, bode pred letošnjim zborovanjem na vsak način treba novih volitev, ki bi se prav lahko izvršile do srede meseca junija, ako jih vlada razpiše koncem meseca aprila. Neki telegram iz Ljubljane v enem tukajšnjih liberalnih listov sicer pravi, da narodna stranka za mestne volitve agitira tudi s sklicevanjem na razpust deželnega zbora, da pa v merodajnih krogih o tem razpustu nič ne vedó. Kje so ti merodajni krogi in kdo je tam popraševal? Tudi jaz trdim, da o razpustu našega zbora in novih volitvah, nihče nič ne vé, in da je gospod ministerski predsednik sam še v dvomu, kdaj bi sklical kranjski deželni zbor. O tem pa so merodajni krogi prepričani, da se sedanji deželni zbor kranjski nobeni seji ne bode več sošel.

Z Dunaja, 7. aprila. (Majlathov morilec na Dunaji. Današnji listi poročajo, da je bil Majlathovega umora sumljivi Sponga te dni na Dunaji, kjer se je z zaničnimi ženskami klatil po kavarnah. Pri-

šel je sim že 30. marca ter pod imenom Miha Szabo, ostal v neki gostilni na Vidmu, kjer je 3. t. m. poravnal svoj račun, potem pa jo popihal popustivši tam svoj kofer, češ, da ga bode vzel pozneje, ker se mora za nekaj dni odpeljati v Trst. Ko bi bila buda-peška policija tukajšnji o pravem času naznanila, da je Sponga sumljiv umora, in ji poslala popis njegove osebe, bi ga bila izvrstna dunajska policija gotovo kmalo zasledila. Pa še le čez 6 dni je došlo policiji vradno naznanilo s fotografijo Spongovo in prošnjo, naj ga zapró, ako ga zasačijo. Policija je sklicala ženske, s kterimi se je Sponga klatil po Dunaji, in jim pokazala fotografijo. Vse so rekle, da je jako podobna možu, s kterim so se pečale, dasiravno ni več ves obraščen, ampak ima le male rumene brkice pod nosom in nekoliko brade po čeljustih. Tudi lasje so rumeni, na levem licu pa ima podolgasto progo, kot ostanek neke zaceljene rane. Tudi vratar gostilne, kjer je bil ostal, je rekel, da je fotografija podobna ptujcu, ki je tam popustil svoj kofer. Ko je policija kofer odprla našla je v njem tri srajce s črkami P. S. (Pavel Sponga), klobuk, robec pa nožnico za revolver, ki ga je imel seboj, kakor je pričala ena omenjenih žensk. Kam se je sedaj obrnil, se ne vé, ako je pa ostal v naših deželah, ga bode kmalo zasledila tukajšnja policija, ki je v tej zadevi jako premedena.

P. S. Ravno se je po zbornici raznesla novica, da so morilec Sponga po naznanilu nekega telegrama vjeli v Trstu. Natančneje poročilo se bode že še pozvedelo. Vendar se ta novica ne potrdi; tržaška policija je bila prišla nekega Spongu podobnega Neapolitanca, pa ga je brž zopet izpustila, ko je dokazal, kdo je. **Sponga toraj še ni vjet, pač pa so zasačeni drugi Majlathovi morilci.** Majlathov huzar Berec pa njegova tovariša Pitely in Javor, ki jih je policija prišla, so obstali, da so Majlatha umorili. Sponga se umorá dejanjsko ni vdeležil, pač pa ga je on provzročil. Berec je morilce posamezno spustil v hišo. Pitely in Javor sta se skrila v kopalnici, Sponga pa v sobi, iz ktere se pride na balkon. Ko je Majlath prišel in se slekel, planila sta Pitely in Javor nanj, ter sta ga davila. Ker se je pa hudo branil in na pomoč klical, je šel Berec na Spongove besede v sobo ter je z brisalko svojemu gospodu zamašil usta. Ko je umiral, so ga še z nogami teptali.

Domače novice.

V Ljubljani 10. aprila.

(Dr. Jaques odgovarja na pismo deželnega predsedništva.) Češ, da je članek, na ktere ga se je skliceval v svojem govoru, stal v celovških „Freie Stimmen“ 9. marca, v „Narodu“ pa menda meseca januarija. Vendar pa ne pové ne dneva ne številke, pač pa strastno napada g. deželnega predsednika ter ga dela odgovornega za vse, kar je kdaj „Narod“ pisal zoper nemčurstvo. Da nemški liberalni listi radostno objavljajo Jaquesove zabavljice, je umevno, jako predrzno pa je, ako Jaques v omenjenem pismu zahteva, naj g. deželni predsednik njegove psovke objavi v „Laibacher Zeitung.“

(Naznanilo.) Nove bukve so prišle na svetlo pod imenom: „Lurški majnik in molitvenik“. Obsegajo berila za „šmarnice“ in druge navadne molitve, kot: jutranjo in ve-

černo molitev, sveto mašo, spovedne in obhajilne molitve, litanije vseh svetnikov in Matere Božje, sveti križev pot. — Stanejo po pošti poslane: v polusnju goldinar, vse v usnju brez zlate obreze 1 gld. 10 kr., z zlato obrezo 1 gld. 30 kr. Če bi pa kdo rad imel knjigo še lepše vezano, dobi jo tudi lahko. Kdor vzame deset knjig, dobi po vrhu steklenico Lurške vode. — Bukve, brez Lurške vode, dobivajo se tudi po nekterih Ljubljanskih knjigarnah.

Franjo Marešič, pošta Šentvid pri Ljubljani.

(Naznanilo in pojasnenje.) Pretekli petek se je imela seja mestnega zbora ponoviti, a zopet bil je zbor nesklepčen kakor v torek; ker prišlo je vkup le 14 gg. mestnih odborikov. Če še enkrat prašamo: Kdo je tega kriv, nam li sme kdo zameriti? V pojasnenje pa vendar moramo reči, da v opazko sabotnega lista je beseda „sebičnost“ nehoté v list prišla. Da je ne bode kdo krivo tolmačil, naravnost izrečemo, da s tem nikakor nismo mislili, koga kake lakomnosti ali dobičkarije dolžiti; častne službe tega nikakor ne morejo dajati, pač pa navadno veliko truda in mnogo drugih sitnost. Z opazko družega nismo mislili, kakor le grajati nekako — ne vemo, kako bi rekli — nekako nestrpnost, neprizanesljivost, znabiti samoljubje, ki berž vse popusti, če osebno mnenje ne obvelja, kar je pa vselej na veliko javno škodo, ter navadno vspešno delovanje vsakega zborovanja ovira in vniči. Pa — brez zamere!

(Tombola v katoliški družbi) je bila srednje dobro obiskovana. Pogorelcem v Kešane se je vendar le poslalo 35 gl.

(Pošte,) pri katerih so tudi hranilnice, so na Kranjskem še: Črnič pri Idriji, Prestranek, Šent-Vid pri Vipavi in Vinice.

(Popravek.) Kar smo v zadnji številki „Slovenca“ omenili v celem okostju, najdenem na prostoru bivše Urbasove hiše, popravimo s tem: Prvič, da ni bilo celo okostje, ampak le neki deli okostja. Drugič, da so zdravniki konstatirali, da je okostje gotovo že čez dve sto let staro in morda iz časov turških ali francoskih vojska, ki so polnili ne le ondotni prostor, ampak celo Kranjsko in druge sosedne dežele. Kar se pa tiče govorice obrekovalcev ranjke udove Urbasove jim bodi povedano, da je iz proste volje prodala hišo in da ni umrla zaradi žalosti o prodaji hiše, ampak vsled dolge bolezni, ki jo je mučila že več let popreje.

Razne reči.

— Pri c. k. okrajni sodnji v Kočevji je služba pristava v IX. redu spraznjena. Prošnje do 3. aprila 1883.]

— Govor, ki ga je imel profesor Alpi o pogrebu prevzviš. nadškofa A. Gollmajerja, je poslovenjen in se dobiva po 10 kr. v knjigarni Pallicha v Gorici.

— Baron Wertheim, izdelovalec znanih prel ognjem in tatovi varnih kas, je na Dunaju 3. t. m. umrl. — Pravijo, da si je s svojo znajdbo 6 milijonov gl. prislužil.

— Pastyř duchovní. Šesti sešitek izvrstnega tega českega lista hrani v sebi zelo raznovrstno tvarino. V prvem delu so govori za 1., 2., 3., 4. in 5. nedeljo po Veliki noči in dva priložnostna govora. V drugem delu zanimiva razprava marljivega pisatelja dr. Jirák-a: Času primerno omejevanje mešanih zakonov, v kateri se čitatelju

podaja mnogo prav koristnih, praktičnih nasvetov. Nekaj misli iz oddelka govorniškega od F. Čapka; pisatelj poklada cerkvenim govornikom na srce, kako važni, potrebni in koristni so cerkveni govori ter želi, da bi govorniki si v govorih bolj pogosto zajemali vire iz sv. očetov, iz sv. pisma, in iz vérne t. j. dogmatike, da ne bi le moralizovali, in da bi se zvesto pripravljali na svoje govore. Sestavek ta je priporočati vsem cerkvenim govornikom. Temu sledi kronika cerkvena in literarni pregled, v katerem se med drugim ocenja in priporoča Rohlingov spis: Moji odgovori rabinom, ki je tudi izšel v českem jeziku.

— Žalostna poročila iz Gorice nam javljajo, da je monsign. Štefana Kocijančiča, č. kanonika in vodjo bogosl. semenišča 5. t. m. mrtud zadel ravno o poladne, ko je hotel iz biblioteke h kosilu iti. Zarad vedne nezavednosti dajejo zdravniki malo upanja, da bi se njegovo drago življenje ohranilo. — Ravno kar smo po telegramu zvedeli, da je prečast. gosp. Stefan Kocijančič 9. t. m. jutraj za mrtudom umrl. Pogreb bode jutri popoldne. R. I. P.

— Ošpici hudo gospodarijo. V mestu Ostheim na Rhon, kjer je 2600 ljudi, je več sto bolnih otrok. — V Würzburgu so zaprli vse šole, kamor hodijo otroci spod 15 leti.

— Ognjometna gora Etna na Siciliji se še nikakor ni pomirila, marveč še huje bruha. Nekatera žrela so res ugasnila, a na drugem kraju se gora odpira. Vse se tako kaže, kakor je bilo l. 1669. Pozemeljsko bobnenje je strašno. Od 21. marca se je v Kataniji še 100krat potreslo. Zemlja ob gori se vzdiguje in znižuje, iz tal se vzdigujejo velikanski oblaki vodene sopare. Pravijo, da se žekno še ni napolnilo z lavo, in da vse hudo pride za tem.

— Vodjo črni roki, španskim anarhistom so baje vjeli, prijeli so namreč osebo, z imenom Natreosvela Frontera, ki je baje vrhovni vodja črni roki.

Telegram „Slovenca.“

Z Dunaja 9. aprila. Iz Budapešte naznanjajo, da Berec in tovariši niso obstali, da bi bili Majlatha umorili. Berec vedno trdi, da je nedolžen. Dunajska policija skrbno in marljivo išče Sponga, pa nima nobenega sledu, kam bi se bil z Dunaja obrnil. Kdor ga zasledi, dobi 1000 gld.

Pisarenje liberalnih listov, da Dalmatinci ne pridejo v državni zbor, dokler se ne prekliče Jovanovičev ukaz glede vradnega jezika, in da so to sim sporočili, ni resnično. Dalmatinski poslanci do četrtega pridejo v zbor in bodo glasovali za šolsko postavo.

Zahvala in potrdilo.

Potrdim, da sem od dne 23. sušca pa do danes prejel za tukajšnje pogorce sledeče darove: iz fare Vojsko 16 gld.; iz Notr. Zagorja 6 gl., iz Podvelba 13 gl. 50 kr., iz Dola 7 gl., iz Doline 2 gl., iz Vrem 15 gl., iz Črnegavrha 10 gl., iz Borovnice 10 gl., iz Mozlja 2 gld., od sv. Vida nad Cirknico in iz Rove po 4 gld., iz Trnovega 12 gld., iz Krke 20 gl., iz Celovca 12 gl., iz Javorja drugi pot 2 gl. 50 kr., iz Podkrajja 18 gld. Za vse darove se v svojem in v imenu pogorelcev srčno zahvaljujem. Ob enem vračam č. gg. prijateljem njihova pozdravila. Bog Vam povrni!

V Košani v dan 7. aprila 1883.

Matija Torkar, župnik.

Eksekutivne dražbe.

11. aprila. 1. e. dr. Martin Simonič iz Bol-
daž 2126 gl. Metlika. 1. e. dr. Marija in Kata-
rina Težak iz Hrasta 90 gold, Metlika. 1. eks.
e. dr. Matija Križan iz Otoke 1090 gl. Metlika.
1. e. dr. Miha Pečaver iz Dobnega Dola 1760
gl. Rudolfovo. 1. e. dr. Frančiška Tonejer iz Me-
tlike 210 gld. Metlika. 1. e. dr. Andrej Kreše
iz Cerove pri Toplicah 2330 gl. Rudolfovo 3. e.
dr. France Kovačič iz Senčurja 478 gl. Rudolf-
ovo.

Umrli so:

4. aprila. France Verhovšek, steklar 33 let,
nove ulice št. 5, pluč. tuberkuloza — Anton Jakše,
krojač, 31 let, veliki trg št. 6, tuberkuloza.

5. aprila. Ana Kihner, dekla, 63 let, gospod-
ske ulice št. 6, naduha. — Anton Garbas, dninar,
27 let, Kravja dolina št. 11, rak v brbtišči. —
Frančiška Toman, soproga odvetnikova, 67 let,
stolni trg št. 17, spridenje slez. — Franciska Ko-
zin, čevljarjeva hči 11 tednov, opek. ulice št. 5,
božjast.

6. aprila. Karol Urankar, dninarjev sin, 2 1/4
leta, opekarske ulice št. 7, bronhitis. — Marija-
Rus, mareljarjeva hči, Hrenove ulice št. 8, raz-
kroj krvi. — Marija Simčič, delavčeva hči 2 1/2
mesca, Poljanska cesta št. 18, atrofija.

8. aprila. Amalija Smole, zasebnica, 47 let,
Dunajska cesta št. 9, emfsem. — Janez Plaser,
kletar, 84 let, Gledišne ulice št. 4, starost. — Jurij
Čibašek, branjevec, strelišne ulice št. 2, razkroj
krvi.

V bolnišnici:

2. aprila. Anton Pipan, steklar, kron. tuber-
kuloza.

3. aprila. Marija Majnik, gostja 55 let, Ma-
rija Kastron, 21 dni atrofija. Barbara Ciglar, 22
let, eksudat. — Ana Kramaršič, malarjeva žena,
42 let, prenešana amirajoča. Helena Zore, gostja,
60 let, starost.

4. aprila. Marija Lampič, gostja, 63 let.

Zahvala.

O priliki smrti in pogreba našega pre-
ljubega in nepozabljivega sina, oziroma brata

Mateja,

semeniškega duhovna,

dobili smo od vseh strani toliko dokazov pri-
srčnega sočutja, da si v sveto dolžnost šte-
jemo se vsem najtopeje zahvaliti, zlasti pa
prečastitej duhovščini, gg. bogoslovcem iz
Ljubljane, darovateljem in nositeljem prekra-
snih vencev, sl. zastopu vipavske občine, sl.
vodstvu sadje- in vinorejske šole na Slap-u,
sl. čitalnici vipavske, gg. pevcem za mile
nagrobnice in vsem onim gospodom, ki so
nam svoje sočutje pismeno objavili.

V Vrhpolji dne 9. aprila 1883.

Žuljoča rodbina Lavrenčič-eva.

Za izdelovanje

vsakoverstnih umetnih cvetlic, šopkov in
vencev za cerkve, šmarnice in vse druge
potrebe se podpisana vljudna priporoča čast.
duhovščini in drugemu sl. občinstvu

Marija de Redange

v Florjanskih ulicah, hiš. št. 11.

Spuštena razprodaja.

Zarad spremenitve prostora razprodaja
zalogo v blagu

Karl Till

poleg Hradeckijevega mosta: orodje,
ki se potrebuje v kancelijah, pisarnah in
šolah, lepotinje (galanterijno blago) oljnate
slike, bukve s podobkami, raznovrstni
papir i. dr. po zelo znižani ceni. (6)